

Nr. 300 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** mei 2021
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Corruptie tiert welig in internationale visserij

WikiLeaks publiceerde in november 2019 de zogenaamde 'Fishrot Files', een verzameling van duizenden geheime documenten waaruit duidelijk wordt hoe een groot IJslands visserijbedrijf, Samherji, volop betrokken was bij corruptie in Namibië.

De documenten onthullen hoe Samherji tussen 2012 en 2019 zo'n zeventien miljoen euro smeergeld betaalde aan Namibische en Angolese politici en zakenlui. In ruil daarvoor kregen de IJslanders voor een klein prijsje visquota toegewezen – het recht om een bepaald tonnage vis te mogen vangen en verhandelen. Die visrechten hadden een geschatte waarde van een half miljard euro.

Namibië kent een van de rijkste visgronden ter wereld. Samherji haalde alles uit de kast om zoveel mogelijk aan deze deal over te houden. Dat deed het door de belasting in Namibië te ontwijken en werknemers onder te betalen. De 'Fishrot-affaire' kwam aan het licht dankzij een IJslandse klokkenluider.

Ook de Nederlandse visserijgigant Parlevliet & Van der Plas dook op in het corruptieschandaal. Het bedrijf voerde het management over een supertrawler die viste met via smeergeld verkregen quota en die was betrokken bij het ontduiken van Namibische belastingen. Parlevliet & Van der Plas en Samherji werken over de hele wereld nauw samen met als doel gezamenlijk visquota, bedrijven en schepen te exploiteren.

Aanpak van visserijfraude is hard nodig. De Wereldbank schat de economische schade op vijftig miljard dollar per jaar. Het World Economic Forum stelt dat een derde van de vissoorten wordt overbevist. De rekening in financiële zin komt volgens de Verenigde Naties terecht bij de bevolking van ontwikkelingslanden. Daar slinkt het aantal banen in de visserij, dalen de belastinginkomsten en verdwijnt de betaalbare vis uit de winkelschappen.

Indammen van corruptie is lastig door het internationale karakter van de sector. Voor elke nieuw bedachte regel in het ene deel van de wereld bestaat een maas in de wet in een ander deel. Een schip met een slecht verleden – betraft op illegaal vissen of betrokken bij een smeergeldaffaire – kun je omvlaggen naar een zogeheten *flag of convenience*. Dat zijn vlaggen van landen als Belize, Panama of St. Kitts & Nevis, die er een soepele wetgeving op nahouden. Met de nieuwe vlag valt het schip onder de regels van een ander land, en raakt daarmee uit zicht voor het land onder welke vlag de overtreding is begaan.

Het Namibische Hooggerechtshof in Windhoek heeft inmiddels zeven mannen en elf aangesloten bedrijven en trusts aangeklaagd. Onder hen zijn voormalige minister van visserij Bernhard Esau en de voormalige minister van Justitie Sacky Shanghala. Namibië is een procedure gestart voor de uitlevering van drie IJslandse burgers die worden beschuldigd van het witwassen van geld en belastingontduiking. Op 20 mei vindt een tweede hoorzitting

plaats. Het bedrijf heeft in 2019 al zijn activiteiten in Namibië stopgezet. (*Bron: Netzwerk Afrika Deutschland 10/5/-2021 en De Groene Amsterdammer 21/10/2020*)

Ebolagevaar in DR Congo voorlopig afgewend

De Democratische Republiek Congo (DRC) kondigde begin mei het officiële einde aan van de meest recente ebola-uitbraak. De uitbraak werd relatief snel in de kiem gesmoord, maar waarnemers dringen aan op waakzaamheid voor nieuwe gevallen.

De uitbraak in Noord-Kivu, een provincie in het noordoosten van DRC waar al jaren gewelddadigheden plaatsvinden, wordt na drie maanden als voorbij beschouwd. In totaal zijn er elf bevestigde gevallen en één waarschijnlijk geval ontdekt. Zes van de besmette personen zijn aan de ziekte bezweken. Het virus werd volgens Artsen Zonder Grenzen onder controle gekregen met onder meer een vaccin van farmareus Merck. Meer dan 1.600 burgers die in contact kwamen met de bevestigde gevallen werden ingeënt.

Het is al de vierde uitbraak in drie jaar. Tussen 2018 en 2020 eiste een jarenlange ebola-epidemie meer dan 2.200 mensenlevens in DRC. Het virus kan lange tijd sluimeren in het lichaam van een genezen ebolapatiënt. In het oosten van DRC zijn er momenteel minstens 1.100 mensen die de ziekte hebben overleefd. Een sterk detectiesysteem is noodzakelijk, aangezien er de komende maanden opflakkingen mogelijk zijn', aldus de Wereldgezondheids Organisatie in een persbericht.

Een grondig opsporingssysteem handhaven is echter niet vanzelfsprekend in Noord-Kivu, vanwege de instabiliteit in de regio. De gezondheidsinfrastructuur is er zwak en bovendien is het een gebied met veel mobiliteit en poreuze grenzen. Het is zaak de komende maanden bij verdachte overlijdens te testen op het virus en aan contactonderzoek te doen. Er zal meer internationale steun nodig zijn om de lokale gezondheidsinfrastructuur voldoende te versterken om die taak aan te kunnen. Momenteel is er een andere ebola-uitbraak gaande in het West-Afrikaanse land Guinee, die ook in februari van dit jaar begon. (*Bron: IPS, 7/5/2021*)

Eerste vrouwelijke opperrechter in Kenia

Martha Koome is als eerste vrouw ooit benoemd als Hoge Rechter van het Federaal Constitutioneel Hof in Kenia. Het Keniase parlement moet de voordracht bevestigen.

De Judicial Service Commission van Kenia schreef geschiedenis met de benoeming van de eerste vrouwelijke opperrechter van het land, Martha Koome Karambu (61). Bij de selectie kwam zij als beste van de tien kandidaten naar voren. Martha Koome groeide op in een eenvoudig plattelandsgezin in Oost-Kenia. Ondanks deze nederige afkomst heeft ze een indrukwekkende carrière van drie decennia achter de rug. Ze studeerde rechten aan de Universiteit van Nairobi en richtte in 1993 haar eigen advocatenkantoor op. Ze werd bekend vanwege haar verdediging van politieke gevangenen tijdens het regime van president Daniel Arap Moi. Vaak wilden haar collega's geen vrouwelijke cliënten vertegenwoordigen, dus nam zij hun zaken aan. Ze noemt de oude grondwet van Kenia "buitengewoon discriminerend voor vrouwen". Ze heeft een belangrijke rol gespeeld in 2010 bij het opstellen van de nieuwe grondwet in Kenia waarin discriminatie op grond van gender is verboden. (*Bron: Netzwerk Afrika Deutschland 4/5/2020*)